

Istungidokument

B9-0190/2023

22,3.2023

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

õigusriiki käsitleva 2022. aasta aruande kohta – õigusriigi olukord Euroopa Liidus
(2022/2898(RSP))

Jaak Madison, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud
fraktsiooni ID nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon õigusriiki käsitleva 2022. aasta aruande kohta – õigusriigi olukord Euroopa Liidus (2022/2898(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikleid 2, 4, 5 ja 7,
 - võttes arvesse komisjoni 13. juuli 2022. aasta teatist „2022. aasta aruanne õigusriigi kohta – õigusriigi olukord Euroopa Liidus“ (COM(2022)0500),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (õigusriigi tingimuslikkuse määrus)¹,
 - võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 17. mai 2018. aasta arvamust nr 1/2018 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. mai 2018. aasta määruse ettepaneku kohta, mis käsitleb liidu eelarve kaitsmist, juhul kui liikmesriikides esineb üldistunud puudusi õigusriigi toimimises²,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 10. ja 11. detsembri 2020. aasta järeldusi,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et liit rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine; arvestades, et liit peab ühtlasi austama liikmesriikide võrdsust aluslepingute ees, samuti nende rahvuslikku identiteeti, õigus- ja kultuuritraditsioone ning põhiseaduslikke tavasid;
- B. arvestades, et pädevus, mida aluslepingutega ei ole liidule antud, kuulub liikmesriikidele;
- C. arvestades, et ELi lepingu artiklis 5 on sätestatud pädevuse andmise, subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtted, mis piiravad ELi volitusi;
- D. arvestades, et liikmesriikidel on küll ühine, kuid mitte ühtne nägemus, ning arvestades, et nende koostöö põhineb peamiselt subsidiaarsuse põhimõttel ja vastastikusel usaldusel ning selles võetakse arvesse riikide eripära;
- E. arvestades, et puudub kogu ELi hõlmav õiguslik määratlus selle kohta, mida mõiste „õigusriik“ tähendab; arvestades, et ühelt poolt püüab komisjon siduda liikmesriike ELi õigusega, seades liidu hierarhiliselt liikmesriikidest kõrgemale, ja teisalt püüab ta asendada õigusriigi põhimõtte traditsioonilise sisu, luues subjektiivsete väärtuste ja põhimõtete kogumi; arvestades, et EL on minevikus kasutanud õigusriigi põhimõtte

¹ ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

² ELT C 291, 17.8.2018, lk 1.

väidetava rikkumise menetlust poliitilistel eesmärkidel;

- F. arvestades, et komisjon tegutseb politiseeritud viisil; arvestades, et aluslepingute kohaselt on komisjon aluslepingute täitmise järelevalvaja; arvestades, et politiseerunud komisjonilt ei saa loota õiguse ühetaolist kohaldamist;
1. väljendab muret komisjoni soovi pärast kehtestada õigusriigi mõiste ühtne määratlus, mille puhul ei võeta arvesse liikmesriikide erinevaid põhiseaduslikke tavasid; on seisukohal, et selline soov annab tunnistust õigusriigi kasutamisest poliitilise instrumendina, mille eesmärk on õõnestada demokraatlikult valitud valitsusi ja sundida õigusliku vahendi abil ühtlustama eluviise ELis;
 2. tuletab meelde, et komisjon peab austama liikmesriikide suveräänsuse olulist põhimõtet ning nende õigust kavandada ja kaitsta oma kohtusüsteemi;
 3. on seisukohal, et koostöö liikmesriikide vahel on ELis demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste edendamiseks eriti tähtis; nõuab tungival, et komisjon järgiks omaenda reegleid läbipaistvuse, korrupsioonivastase võitluse ja õiguse valdkonnas;
 4. väljendab muret asjaolu pärast, et komisjon kohaldab õigusriigi puhul oma tõlgendust ilma liikmesriikide vahel kokku lepitud selge määratluseta;
 5. rõhutab, et ainus legitiimne viis õigusriigi põhimõtte väidetavate rikkumiste menetlemiseks on ELi lepingu artikli 7 lõikes 1 sätestatud menetlus;
 6. kordab, et liikmesriigid on aluslepingute peremehed ja peaksid selleks ka jääma; on seisukohal, et komisjon on talle aluslepingutega antud rolli valesti tõlgendanud ja liialt ületanud;
 7. kutsub komisjoni üles mitte kasutama õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste kaitset ettekäändena selleks, et avaldada teatavatele liikmesriikidele poliitilist survet, et nad muudaksid poliitikat, mis kuulub liikmesriikide pädevusse;
 8. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.